

DISCLAIMER

Onafhankelijke informatie is niet gratis. Het NTVG investeert veel geld om het hoge niveau van haar artikelen te waarborgen, door een proces van peer-review en redactievoering. Het NTVG kan alleen bestaan als er voldoende betaalde abonnementen zijn. Het is niet de bedoeling dat onze artikelen worden verspreid zonder betaling. Wij rekenen op uw medewerking.

Wij kunnen minder doen, maar dan moeten wij het ook doen

Pieter van Eijdsden

We willen ons bij het NTVG inzetten voor 'minder geneeskunde'. De gezondheidszorg schrokt een steeds groter deel van het overheidsbudget op en dat wordt onhoudbaar. Bovendien zien we ook steeds meer iatrogene schade en vragen we ons af of al dat geld nou werkelijk gezondheidswinst of levensgeluk oplevert. Inmiddels is vrijwel iedereen het hier mee eens, maar h^oe we dat dan moeten doen, weet eigenlijk niemand. Het gaat om heel veel kleine dingen die heel veel individuele zorgverleners kunnen doen. In dit nummer goede voorbeelden van dingen 'vroeger doen' en 'anders doen' die leiden tot 'minder doen'.

Bij de epidemie van kinderpsychiatrische diagnoses vergeet je bijna dat er ook nog kinderen rondlopen met een werkelijk ernstige aandoening die toch over het hoofd gezien is. Jenny den Boer schrijft met haar coauteurs over het belang van het vroeg ontdekken van autisme ([D3413](#)). Op jonge leeftijd is het brein nog plastisch en is het waarschijnlijk gevoeliger voor interventie. Ook is het beter als ouders snel leren hoe ze het beste met hun kind kunnen omgaan, al was het maar om hun huwelijk te redden. Iets waar ook het kind weer iets aan heeft. Het is aannemelijk dat dit goed is voor alle betrokkenen én leidt tot minder zorgkosten, maar het vergt alertheid van dokters en, belangrijker nog, adequate verwijsmogelijkheden binnen de regio.

Het tweede voorbeeld laat zien dat een eenvoudige verandering van de lichaamshouding bij de bevalling kan leiden tot minder sectio's ([D3994](#)). De stuitbevalling op handen en voeten begeleiden, dat vergt enige ervaring en gynaecologen moeten er speciaal in worden opgeleid. Een kleine investering lijkt het, die kan leiden tot minder chirurgische interventies.

Wat opvalt is dat beide stukken nogal voorzichtig zijn over de waarde van de voorgestelde behandelingen, en dat komt omdat het keiharde bewijs ontbreekt. We vinden het namelijk belangrijker om tientallen trials te doen naar de onmeetbaar kleine heilzame effecten van vitamine D of naar de optimale cholesterolwaarde in 3 cijfers achter de komma.

— p.vaneijdsden@ntvg.nl